

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a JUDr. Pavla Vacka v právní věci žalobce ■■■, s.r.o., IČ ■■■, se sídlem ■■■, proti žalovanému **Odvolacímu finančnímu ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 5. 2014, č. j. 12596/14/5000-14203-706599,

t a k t o :

- I. **Žaloba proti rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 16. 5. 2014, č. j. 12596/14/5000-14203-706599, se z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou v zákonné lhůtě domáhal zrušení shora označeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítnul žalobcova odvolání a výrokem I. potvrdil rozhodnutí Specializovaného finančního úřadu (dále jen „správce daně“) ze dne 9. 10. 2013, č. j. 453470/13/4022-07000-303318, výrokem II. potvrdil rozhodnutí správce daně ze dne 12. 12. 2013, č. j. 502076/13/4022-07000-303318 a výrokem III. potvrdil rozhodnutí správce daně ze dne 13. 1. 2014, č. j. 7114/14/4022-07000-303318. Označenými prvostupňovými rozhodnutími správce daně rozhodl podle § 237 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, o stížnostech žalobce na postup plátce daně, a to společnosti E. ON Energie, a.s. (dále jen „plátce daně“) při výběru odvodu z elektřiny ze slunečního záření za období měsíců červen 2013, září 2013 a říjen 2013 (dále jen „odvod“) podle § 14 a násl. zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o podporovaných zdrojích energie“), ve znění účinném do 31. 12. 2013.

Žalobce uvedl, že plátci daně fakturoval za vyrobenou elektřinu v měsících červnu, září a říjnu 2013 částky uvedené na fakturách, avšak plátce daně požadované částky žalobci vyplatil ponížené o odvod podle § 7a zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů (dále jen „zákon o podpoře“). Dále se žalobce zmiňoval o právní úpravě odvodu, uvedl, že cit. ustanovení zákona o podpoře zavedlo skrytou daň a bylo učiněno proti

původnímu smyslu zákona o podpoře, potažmo Evropské směrnici č. 77/2001/ES. Odvodová povinnost byla subjektům zavedena selektivně, z částky obratu, takže je dopad úpravy citelnější a ve své podstatě pro žalobce likvidační. Žalobce namítal, že postup žalovaného, který se na prvý pohled tváří jako souladný se zákonem, je protiústavní, neboť porušuje právo žalobce na legitimní očekávání a vlastnické právo, jak bylo konstatováno i Ústavním soudem. Postup žalovaného také porušuje zákaz retroaktivity právních norem, byť se jedná o retroaktivitu nepravou, která je v zásadě přípustná. Nicméně pokud je v kolizi se základními principy, je i taková retroaktivita podle žalobce vyloučena. Z uvedených důvodů žalobce navrhoval, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil, a požadoval nahradit náklady soudního řízení.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhoval, aby soud žalobu zamítl a žalobci právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žalovaný předně poukázal na změnu právní úpravy odvodu z elektřiny ze slunečního záření, ke které došlo s účinností od 1. 1. 2013 přijetím zákona o podporovaných zdrojích energie, s tím, že plátce daně má nadále povinnost solární odvod provést a odvést. Podle žalovaného je řešení rozporu institutu odvodu s ústavněprávními principy pouze v kompetenci Ústavního soudu. Ten se otázkou protiústavnosti odvodu zabýval v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 ze dne 15. 5. 2012, v němž dospěl k závěru, že zavedením odvodu sice došlo ke snížení faktické podpory poskytované provozovatelům fotovoltaických elektráren, ale nejednalo se o zásah, který by ve svém důsledku znamenal porušení ústavně zaručených práv dotčených subjektů. Žalovaný také odkázal na závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013-57, podle kterých lze likvidační účinku solárního odvodu zohlednit prostřednictvím institutu prominutí daně dle § 260 v návaznosti na § 259 daňového řádu. Podle žalovaného správce daně v daňovém řízení postupoval v souladu se základními zásadami správy daní a dle § 237 daňového řádu přezkoumal, zda plátce daně srazil odvod v zákonem stanovené výši a odvedl jej v zákonném termínu. V tomto směru nebylo shledáno pochybení.

Ze správního spisu předloženého žalovaným soud ověřil, že žalobce se nejprve obrátil na plátce daně s žádostmi o podání vysvětlení ve smyslu § 237 odst. 1 daňového řádu ohledně sražených částek odvodu. Plátce daně dne 13. 9. 2013, 13. 11. 2013 a 9. 12. 2013 žalobci sdělil, že při srážce odvodu postupoval v souladu se zákonem o podporovaných zdrojích energie. Žalobce se proto obrátil na správce daně a podal proti postupu plátce daně stížnosti podle § 237 odst. 3 daňového řádu, a to podáními ze dne 20. 9. 2013 na postup plátce daně v souvislosti se sražením odvodu za období června 2013, ze dne 28. 11. 2013 v souvislosti s provedením srážky odvodu za období září 2013 a konečně podáním ze dne 23. 12. 2013 za říjen 2013.

Správce daně rozhodnutími ze dne 9. 10. 2013, 12. 12. 2013 a 13. 1. 2014 stížnosti žalobce na postup plátce daně podle § 237 odst. 4 daňového řádu zamítnul, s odkazem na § 14 a násl. zákona o podporovaných zdrojích energie. Shledal totiž, že srážka odvodu za měsíce červen, září a říjen 2013 byla učiněna v souladu se zákonem, neboť dle právní úpravy měl plátce daně bez výjimky zákonnou povinnost odvod srazit, vybrat a odvést, protože byly naplněny zákonné podmínky pro odvod za elektřinu vyrobenou ze slunečního záření podle zákona o podporovaných zdrojích energie.

Žalobcova odvolání podaná proti rozhodnutím správce daně potom žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 5. 2014, č. j. 12596/14/5000-14203-706599, zamítnul a rozhodnutí správce daně potvrdil výroky I., II. a III. Žalovaný v úvodu zmínil změnu právní úpravy odvodu, s účinností od 1. 1. 2013 je odvod sražen podle zákona o podporovaných zdrojích energie, s tím právní úprava odvodu dle zákona o podpoře byla téměř beze změny přejata. Žalovaný při přezkumu prvostupňových rozhodnutí zjistil, že správce daně postupoval plně v souladu s platnou legislativou, a to i s ohledem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, podle něhož je solární odvod v souladu s ústavním pořádkem. Podle žalovaného není plátcům daně dána zákonná možnost povinnostem nedostát, aniž by mu nesplněním povinností odvod srazit a vybrat a odvést jej do 25 dnů po skončení odvodového období vznikla majetková a sankční odpovědnost. Správce daně přezkoumal, zda plátcům daně srazil odvod v jednotlivých odvodových obdobích v zákonem stanovené výši a odvedl jej v zákonném termínu místně příslušnému správci daně. Žalovaný pak prověřil částky sražené plátcem odvodu a způsob jejich sražení a odvedení a dospěl ke shodnému závěru jako správce daně. Správce daně nebyl oprávněn posoudit rozpor odvodu s ústavním pořádkem, neboť je vázán zákonem a pouze v pravomoci Ústavního soudu je posuzovat soulad zákona o podpoře s ústavním pořádkem. Žalovaný zmínil, že touto otázkou se Ústavní soud zabýval v cit. nálezu, ústavní stížnost skupiny senátorů zamítl a napadená ustanovení zákona o podpoře nezrušil. Právní úprava odvodu dle posuzovaných ustanovení byla nahrazena zákonem o podporovaných zdrojích energie, který ustanovení o solárním odvodu převzal, a tato ustanovení jsou součástí právního řádu a plátcům daně ani orgány finanční správy je nemohou porušovat. Žalovaný v podrobnostech odkázal na nálezy Ústavního soudu, který žalobcem zmíněné odvolací námitky vypořádal. Žalovaný rovněž odmítnul, že by bylo rozhodnutí správce daně nepřezkoumatelné. K námitce insolvenční situace žalovaný uvedl, že žalobce není a nebyl evidován v insolvenčním rejstříku. Žalovaný uzavřel tím, že pokud by se žalobci podařilo prokázat likvidační efekt odvodu, správce daně neměl žádnou zákonnou možnost, jak tuto skutečnost v řízení zohlednit.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů v souladu s dispoziční zásadou, kterou je správní soudnictví ovládáno, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s. a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podstatou celé žaloby je protiústavnost postupu orgánů finanční správy z důvodu porušení žalobcova práva na legitimní očekávání a práva vlastnického v jeho základu s ohledem na likvidační dopad zavedení odvodu. Zmiňuje-li však žalobce zákonnou úpravu odvodu dle § 7a a násl. zákona o podpoře, mijejí se námitky s argumentací žalovaného, který spolu se správcem daně přezkoumával postup plátce daně podle § 14 a násl. zákona o podporovaných zdrojích energie.

Soud předesílá, že otázkou souladu úpravy odvodu z elektřiny ze slunečního záření s ústavním pořádkem se podrobně zabýval Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 ze dne 15. 5. 2012, www.usoud.cz, na který soud v plném rozsahu odkazuje. Ústavní soud v cit. nálezu nevyhověl návrhu skupiny senátorů na zrušení části zákona o podpoře upravující odvod a dospěl k ústavnosti této právní úpravy. Na závěr zmíněného nálezu dodal,

že „při abstraktním přezkumu ústavnosti není schopen objektivně prokázat nebo hypoteticky vymodelovat všechny myslitelné situace, které napadená ustanovení v individuálních případech mohou vyvolat. Předmětem posouzení tedy nyní nemohou být ani specifické případy jednotlivých výrobců, u nichž s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, s přihlédnutím k míře podnikatelského a ekonomického rizika může Ústavní soud své posouzení upřesnit v budoucnu.“ Podle Ústavního soudu totiž zjevně „nelze vyloučit, že v individuálních případech dolehne některé z napadených ustanovení na výrobce jako likvidační („rdousící efekt“) či zasahující samotnou majetkovou podstatu výrobce v rozporu s čl. 11 Listiny – tedy protiústavně. Zde bude nutno hodnotit jak dodržení garancí ve smyslu § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb. v jejich dlouhodobém (patnáctiletém) trvání, tak okamžité (průběžné) účinky napadených ustanovení, aby byl v takovém výjimečném případě vzniklý nárok ochráněn.“ Pro takové specifické případy pak zavázal obecné soudy „udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složité“ (bod [88] nálezu).

Následně vznikla otázka, jak vyložit uvedený příkaz Ústavního soudu, aby obecné soudy udělaly „vše pro spravedlivé řešení“, tj. v jakém řízení má být hodnocena ústavnost aplikace solárního odvodu v konkrétních případech. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu usnesením ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013-57, publ. ve Sb. NSS 3 000/2014, dostup. na www.nssoud.cz, dovedl, že institut stížnosti na postup plátce daně není za stávající právní úpravy nástrojem, který by umožnil správci daně posuzovat věc s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem a v odůvodněných případech poskytl poplatníkovi efektivní ochranu. Rozšířený senát konstatoval, že stížnost dle § 237 daňového řádu představuje specifický prostředek obrany poplatníka vůči plátcí daně při uplatňování srážkové daně. Jedná se o ochranu před nezákonným postupem plátce, o nástroj určený pro „řešení sporu mezi plátcem a poplatníkem“, který slouží zejména k tomu, aby byl postup plátce podroben kontrole státní moci a poplatník byl před případným nezákonným postupem plátce prostřednictvím konečného rozhodnutí správce daně ochráněn. Dle rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu by bylo absurdní klást na plátce povinnost, nota bene bez jakékoliv psané právní úpravy, aby sám posuzoval likvidační účinky solárního odvodu na poplatníka.

I kdyby se tento institut aplikoval na solární odvod pouze přiměřeně a žádost o vysvětlení adresovaná plátcí byla jen jakýmsi formálním krokem pro následné uplatnění stížnosti u správce daně, umožňuje § 237 odst. 3 daňového řádu správci daně přezkoumat postup plátce pouze z hlediska zákonnosti, tj. zda plátce při srážce solárního odvodu postupoval v souladu se zákonem o podpoře. Tento zákon kromě osvobození malých výrobců nepřipouští žádné výjimky, na základě kterých by byl plátce odvodu své zákonné povinnosti zproštěn, jinými slovy neobsahuje žádný zvláštní mechanismus, jenž umožní individuální přístup k výrobcům. V této fázi nalézacího řízení tedy nemá správce daně zákonnou možnost provádět správní úvahu, na jejímž základě by mohl v konkrétním případě modifikovat výši solárního odvodu. Podle rozšířeného senátu by tak bylo z ústavního hlediska a s ohledem na požadavky dělby moci přinejmenším problematické, aby neexistenci psané právní úpravy nahradila bez dalšího moc soudní. Dle závěrů Nejvyššího správního soudu lze pokyn Ústavního soudu zohledňovat likvidační účinky solárního odvodu v individuálních případech za stávající právní úpravy jen prostřednictvím institutu prominutí daně podle § 260 daňového řádu v návaznosti na § 259 daňového řádu.

Soud má za to, že shora cit. závěry je nutno aplikovat i v právě projednávaném případě, ačkoli odvod byl plátcem sražen a odveden nikoli podle § 7a a násl. zákona o podpoře, jehož ústavností se Ústavní soud zabýval, ale již dle § 14 a násl. zákona o podporovaných zdrojích energie, neboť se jednalo o odvod z elektřiny ze slunečního zařízení vyrobené v období od 1. 1. do 31. 12. 2013. Vzhledem k tomu, že právní úprava solárního odvodu dle § 7a a násl. zákona o podpoře byla (až na drobnou terminologickou změnu a podmínky osvobození) ustanoveními § 14 a násl. zákona o podporovaných zdrojích energie převzata, má soud s ohledem na nálezy Ústavního soudu ze dne sp. zn. Pl. ÚS 17/11 ze dne 15. 5. 2012 za to, že solární odvod není v rozporu s ústavním pořádkem. Proto soud neshledal důvod předložit věc Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, neboť ten se již ústavností právní úpravy solárního odvodu zabýval, byť ve vztahu k ustanovením dříve účinného zákona o podpoře.

Soudu nezbyvá než, vzhledem ke stručné žalobní argumentaci, shrnout s tím, že správce daně a žalovaný postupovali v souladu se zákonem, pokud se při vyřízení stížností žalobce na postup plátce daně dle § 237 odst. 3 daňového řádu omezili na zjištění, zda byl odvod plátcem daně sražen a odveden v souladu s § 14 a násl. zákona o podporovaných zdrojích energie. Nebylo v jejich pravomoci přezkoumat postup plátce daně při sražení a následném odvedení odvodu z hlediska dodržení ústavněprávních principů a případného likvidačního dopadu zavedení odvodu na žalobce a zabývat se tzv. „rdousícím efektem“ v konkrétním žalobcově případě.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Ve věci soud rozhodoval, aniž nařídil ústní jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., když žalovaný vyslovil s takovým postupem souhlas a žalobce ve stanovené lhůtě soudu svůj nesouhlas nesdělil.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný správní orgán, ten ale náhradu nákladů řízení nežádal, ostatně mu ani žádné náklady přesahující rámec jeho běžné činnosti nevznikly, soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu řízení právo.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Liberci dne 3. listopadu 2014.

Mgr. Lucie Trejbalová,
předsedkyně senátu